

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
Кафедра соціології та соціальної роботи**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету суспільних наук
Остапець Ю.О./
« » 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	23 Соціальна робота
Спеціальність	231 Соціальна робота
Освітня програма	Соціальна робота
Статус дисципліни	Нормативна
Мова навчання	Українська

Ужгород 2021

Робоча програма навчальної дисципліни «**Основи наукових досліджень**» для здобувачів вищої освіти галузі знань **23 «Соціальна робота»** спеціальності **231 «Соціальна робота»** освітньої програми «Соціальна робота».

Розробник: Повідайчик О.С., д.п.н., доцент, професор кафедри соціології та соціальної роботи.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри соціології та соціальної роботи,

протокол № 12 від « 01 » липня 2021 р.

Завідувач кафедри Шандор Ф.Ф.

Схвалено науково-методичною комісією факультету суспільних наук

протокол №8 від 01.07.2021 р.

Голова науково-методичної комісії Попадич О.О.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма	Заочна форма
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	2	2
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 66	3	3
	Лекції:	
	30	10
	Практичні (семінарські):	
	24	6
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	66	104

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

У сучасних умовах розвитку суспільства успішне вирішення соціальних проблем неможливе без уміння фахівців соціальної роботи оцінювати потреби і ресурси людей, розробляти і впроваджувати соціальні проекти, програми і послуги, визначати ефективність різних форм соціальної допомоги, здійснювати пошук інноваційних методів надання соціальної підтримки та ін. Означене зумовлює необхідність формування готовності соціальних працівників до наукової діяльності у професійній сфері, яка передбачає володіння логікою досліджень, методами аналізу, проектування і прогнозування соціальних явищ і процесів, здатність реалізувати професійні функції з опорою на наукові підходи щодо вирішення соціальних проблем.

Мета курсу «**Основи наукових досліджень**» – надання студентам необхідного обсягу знань у галузі наукових досліджень та формування вмінь і навичок самостійного виконання наукової роботи (проведення дослідження, підготовки доповідей, наукових статей, курсових і бакалаврських робіт).

Завданням дисципліни є підготовка здобувачів ОП «Соціальна робота» з таких питань:

- сутності понять і категорій, історичних аспектів наукових досліджень;
- видів і форм наукової роботи студентів у ЗВО;
- організації процесу наукового дослідження;
- вибору і обґрунтування теми наукового дослідження;
- застосування теоретичних та емпіричних методів дослідження;
- обґрунтування наукових гіпотез;
- оформлення результатів наукових досліджень та впровадження їх у практику;
- інформаційного забезпечення процесу наукового дослідження;
- застосування інформаційно-комунікаційних технологій у процесі виконання наукових досліджень.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми в здобувачів повинні бути сформовані такі компетентності:

здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу на основі логічних аргументів та перевірених фактів (ЗК-1);

здатність вчитися і бути сучасно навченим, до самоосвіти, постійного підвищення кваліфікації (ЗК-4);

здатність приймати обґрунтовані рішення (ЗК-9);

готовність до участі в підготовці, організації і проведенні соціальних досліджень з метою виявлення соціально значимих проблемних ситуацій, визначення стратегій, методів їх вивчення і вироблення рекомендацій з їх вирішення (ФК-5);

уміння оформляти і представляти результати науково-дослідницької і науково-прикладної роботи у відповідності із нормативними документами та стандартами (ФК-7);

готовність систематично використовувати результати наукових досліджень у забезпеченні ефективності роботи соціальних (медико-соціальних) закладів і служб (ФК-8).

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни є опанування таких навчальних дисциплін освітньо-професійної програми:

ОК1.1.5 Основи педагогіки і психології у соціальній роботі

ОК1.2.9 Система соціальних закладів і служб

ОК1.2.19 Вступ до спеціальності

4. ОЧКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до ОПП вивчення навчальної дисципліни «**Основи наукових досліджень**» повинно забезпечити досягнення таких програмних результатів:

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування завдань спеціальності, відтворювати факти (дати, події, принципи й закономірності суспільного розвитку), встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між подіями, явищами, аналізувати й оцінювати найважливіші досягнення етнічної, європейської та світової науки й культури, орієнтуватися в сучасному культурному просторі.	ПРН1
Розуміти наукові принципи, що лежать в основі соціальної діяльності, ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання зі спеціальності, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.	ПРН3
Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички; інтерпретувати результати наукового дослідження, оцінювати межі їх застосування, можливі ризики їх впровадження в освітньому та соціокультурному середовищі, перспективи подальших досліджень.	ПРН9

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Здатність виконувати інформаційний пошук наукової та навчальної літератури з досліджуваної проблеми, використовувати Інтернет-ресурси; виконувати аналіз сучасних досягнень у певній галузі знань, визначати невирішені аспекти дослідження; використовувати в процесі дослідницької роботи результати досліджень вітчизняних і зарубіжних вчених.	ПРН1
Володіння логікою досліджень, методами аналізу, проектування і прогнозування соціальних явищ і процесів, розуміння можливостей реалізації професійних функцій з опорою на наукові підходи щодо вирішення соціальних проблем.	ПРН3
Вміння обирати методологічні засади наукового дослідження, методи дослідження і конкретні дослідницькі методики, адекватні меті і завданням; здатність опрацьовувати результати наукового дослідження та формулювати відповідні висновки, усвідомлення відповідальності за їх адекватність і коректність; здатність до висвітлення наукових результатів, підготовки наукових публікацій.	ПРН9

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання результатів навчання та методами демонстрування з навчальної дисципліни є:

- поточний контроль – здійснюється для всіх видів аудиторних занять під час їх проведення. Метою поточного контролю є визначення рівня досягнень дисциплінарних результатів навчання студента за певним розділом (темою) робочої програми дисципліни, практичними заняттями, самостійною роботою;
- проміжний (модульний) контроль має на меті оцінювання знань, умінь та практичних навичок студента, набутих під час засвоєння теоретичного і практичного матеріалу після вивчення логічно завершеної частини навчальної дисципліни;
- підсумковий контроль передбачає комплексне оцінювання рівня сформованості результатів навчання з дисципліни.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: доповідь на практичному занятті, самостійна робота (підготовка конспекту лекції, складання міні-словників до теми тощо), есе, тести, реферат, підготовка презентації на визначену тему.

Знання, вміння та навички студентів оцінюються через визначення критеріїв виконання завдань. Кількісна оцінка певного поточного контролю за конкретним видом навчального заняття визначається як сума балів за окремі

види навчальної роботи. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за результатами поточного контролю протягом одного модуля – 50.

Форма модульного контролю: контрольна робота. Передбачає розкриття теоретичних питань і тести. Кожне завдання модульної контрольної роботи (2 теоретичні і тестові завдання) оцінюється окремо. Загальна оцінка розраховується як сума оцінок: теоретична частина – 40 балів (по 20 балів кожне теоретичне питання); тести оцінюються в 10 балів. Максимальна оцінка за модульну контрольну роботу – 50 балів.

Підсумкова оцінка за кожний модуль складається із суми балів за поточне оцінювання і результату модульної контрольної роботи (максимальна оцінка – 100 балів).

Форма підсумкового семестрового контролю: залік у формі усного опитування.

Результат підсумкового контролю визначається як середнє арифметичне значення двох модулів. Якщо студент погоджується з набраною кількістю балів, ця оцінка може бути виставлена у відомість. Якщо студент не отримав достатньої кількості балів (менше 35) або не погоджується з підсумковою оцінкою, то він складає залік в усній формі.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

T1	T2	T3	T4	T5	Модульна контрольна робота	Сума
10	10	10	10	10	50	100

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

T6	T7	T8	T9	T10	Модульна контрольна робота	Сума
10	10	10	10	10	50	100

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів	Кількість	Максимальна кількість балів
Самостійна робота	2	12	2	12
Виконання завдань (написання анотації, оформлення бібліографії тощо)	4	8	4	8
Тестування	2	10	2	10
Доповідь на практичному занятті	5	10	5	10
Реферат	1	5	1	5
Підготовка і демонстрація презентації на визначену тему	2	5	2	5
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Критерії оцінювання модульної контрольній роботи:

40-50 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, правильно вирішує тестові завдання.

30-39 балів – студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації. Тести вирішує правильно.

20-29 балів – студент відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою. При вирішенні тестових завдань допускає незначні помилки.

10-19 балів – студент не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань, вирішує тести з помилками.

1-9 балів – не в змозі викласти зміст питань, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, вирішує завдання, які потребують однослівної відповіді.

0 – студент не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни відбувається в усній формі за переліком питань.

Оцінка А виставляється студентам, які повністю оволоділи програмою навчальної дисципліни на творчому рівні, можуть дати відповіді на всі питання курсу, опанували рекомендовану літературу.

Оцінку В отримують здобувачі вищої освіти, які оволоділи програмою навчальної дисципліни на творчому рівні, проте у відповідях допустили неточності.

Оцінку С отримують студенти, які в основному оволоділи програмою навчальної дисципліни на продуктивному рівні, проте у відповідях допускають несуттєві помилки.

Оцінка D виставляється студентам, які показали задовільні результати оволодіння навчальною програмою дисципліни на репродуктивному рівні й при відповідях допускають помилки.

Оцінку E отримують здобувачі вищої освіти, які виявили мінімально достатній рівень знань з дисципліни, необхідний для продовження навчання, вивчили основні терміни курсу та орієнтуються в матеріалі базового підручника.

Студенти, які за результатами іспиту отримали незадовільні оцінки FX або F, повинні додатково виконати індивідуальні завдання для підвищення рівня

своїх знань і при оцінці FX повторно перескласти підсумковий контроль, а при оцінці F пройти повторний курс вивчення дисципліни зі складанням підсумкового контролю.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Наукова робота як складова професійної діяльності соціального працівника.

Тема 1. Види і форми наукової роботи студентів університету. Науково-дослідницька діяльність у процесі аудиторного навчання та позааудиторної роботи (підготовка рефератів, есе, звітів про практику, курсової і магістерської роботи, наукової статті, доповіді). Форми наукової роботи студентів – конференції, семінари, олімпіади, конкурси наукових робіт, соціологічні дослідження, науковий гурток та ін.

Тема 2. Наука як продуктивна сила розвитку суспільства. Наука – соціально значуща сфера людської діяльності. Зміст і функції науки. Структура і класифікація наук. Наукознавство та його розвиток. Наукове дослідження як форма розвитку науки. Основні поняття і категорії наукового дослідження. Види наукових досліджень: фундаментальні, прикладні, розробки.

Тема 3. Історичні аспекти розвитку науки. Історичні етапи розвитку науки. Передумови виникнення науки як необхідного компоненту суспільного розподілу праці. Наука на різних стадіях розвитку суспільства. Історія становлення української науки. Сучасні наукові пріоритети України.

Тема 4. Наукові дослідження в сфері соціальної роботи. Чинники, які актуалізують науково-дослідницьку діяльність соціальних працівників. Загальні наукові підходи до виконання досліджень у соціальній практиці. Поняття та класифікація досліджень у соціальній роботі. Цінності та етичні аспекти в процесі соціального дослідження.

Тема 5. Управління науковою діяльністю в Україні. Державна система організації і управління науковими дослідженнями в Україні: керівні органи та наукові установи. Наукові товариства та їх роль в розвитку науки і популяризації наукових знань. Студентські наукові товариства, їх організація і діяльність. Національна Академія наук – головний науковий центр України. Вимоги до наукового працівника. Наукові ступені і вчені звання в Україні. Порядок присудження наукових ступенів і вчених звань. Форми підготовки наукових працівників. Особливості та підходи до атестації наукових працівників в Україні і за рубежом.

Модуль 2. Виконання наукового дослідження.

Тема 6. Організація та проведення наукового дослідження. Вимоги до проведення наукового дослідження. Вплив особистісних якостей дослідника на результативність наукового дослідження. Послідовність проведення наукового дослідження. Науковий напрям, проблема і тема наукового дослідження. Вибір теми дослідження. Складання програми дослідження. Обґрунтування теми, дослідження, його актуальності та новизни. Мета та завдання дослідження. Вибір методів дослідження. Логіка наукового дослідження. Складання

календарного плану робіт. Гіпотеза дослідження. Систематичне накопичення дослідних матеріалів. Зведення і опрацювання результатів дослідження. Теоретичний аналіз та літературне оформлення результатів дослідження. Упровадження у практику та оцінювання теоретичної й практичної значущості результатів дослідження. Експеримент як складова частина наукового дослідження. Вибір способів та засобів фіксації результатів експерименту.

Тема 7. Методологічні засади науково-дослідницької діяльності. Загальні відомості про наукове пізнання. Суб'єкти й об'єкти пізнання. Взаємозв'язок пізнання і практики. Рівні пізнання: чуттєвий і раціональний, емпіричний і теоретичний. Методи наукового пізнання. Уявлення про метод як засіб пізнання. Категорії методів пізнання. Методи емпіричного дослідження: спостереження, порівняння, вимірювання, експеримент. Методи теоретичного дослідження: ідеалізація, формалізація, логічні та історичні методи. Методи, що можуть бути застосовані на емпіричному й теоретичному рівнях: абстрагування, аналіз і синтез, індукція й дедукція, моделювання. Системний підхід і системний аналіз. Моделі у науковому дослідженні.

Тема 8. Інформаційне забезпечення наукової роботи. Загальні відомості про інформацію. Роль інформації у науковій діяльності. Друковані носії інформації. Носії і засоби поширення інформації на основі комп'ютерної техніки. Типологія наукової інформації та основні види видань. Поняття про документи як засоби фіксації наукової інформації. Нормативно-технічні документи. Патентна інформація. Депоновані рукописи. Неопубліковані документи. Особливості вторинної інформації та її пошук. Призначення та види бібліотек. Бібліотечні каталоги та картотеки. Види каталогів. Методика пошуку першоджерел. Спеціальні бібліографічні видання та їх роль в інформаційному пошуку. Оформлення результатів інформаційного пошуку. Систематизація і письмовий виклад опрацьованих матеріалів. Оформлення результатів опрацювання першоджерел: складання виписок, анотацій, конспектів.

Тема 9. Інформаційно-комунікаційні технології та їх застосування у наукових дослідженнях. Характеристика основних програм, які застосовуються в процесі науково-дослідницької діяльності соціального працівника (офісні додатки, SPSS, (АСОПД/КОМТЕХ (автоматизована система обробки даних на базі комп'ютерних технологій, функціонує в Департаментах соціального захисту), ЄІАС (єдина інформаційно-аналітична система центру зайнятості), ЄТОНН (єдина технологія обслуговування незайнятого населення)). Особливості роботи в Інтернеті в процесі науково-дослідної роботи фахівця (електронні бібліотеки, нормативно-правові бази, сайт Державної служби статистики України, Web-сторінки соціальних закладів і служб, провідних соціологічних інститутів, де публікуються результати проведених досліджень та ін.).

Тема 10. Обробка та оформлення результатів дослідження. Форми узагальнення результатів наукових досліджень: усний виклад, тези доповіді, реферат, наукова стаття, науковий звіт, курсова і магістерська роботи, дисертація, монографія. Вимоги до їх змісту та оформлення. Методи зведення й обробки результатів експериментальних досліджень: статистичні, графічні й

табличні. Складання списку літературних джерел. Вимоги до оформлення наукових праць. Письмове оформлення наукової праці. Виразність і мова тексту наукової праці. Правильність застосування наукової термінології. Цитування у тексті наукової праці. Види посилань на використані літературні джерела. Завершення і представлення результатів наукового дослідження. Вибір форми представлення результатів наукового дослідження. Показники оцінювання результативності проведеного дослідження. Рецензування завершеної наукової роботи. Підготовка до захисту та захист наукової роботи.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: денна					
	Усього	У тому числі				
		лекції	практик.	лаборант.	індив.роб.	самост.роб.
Модуль 1						
Тема 1. Види і форми наукової роботи студентів університету.	10	2	2			6
Тема 2. Наука як продуктивна сила розвитку суспільства	14	2	2			10
Тема 3. Історичні аспекти розвитку науки	10	2	2			6
Тема 4. Наукові дослідження в сфері соціальної роботи	10	2	2			6
Тема 5. Управління науковою діяльністю в Україні	8	4	2			2
<i>Модульна контрольна робота</i>	2	2	0			0
<i>Разом за модуль</i>	54	14	10			30
Модуль 2						
Тема 6. Організація та проведення наукового дослідження	12	4	2			6
Тема 7. Методологічні засади науково-дослідницької діяльності	14	2	2			10
Тема 8. Інформаційне забезпечення наукової роботи	10	2	2			6
Тема 9. Інформаційно-комунікаційні технології та їх застосування у наукових дослідженнях	10	2	2			6
Тема 10. Обробка та оформлення результатів дослідження	18	4	6			8
<i>Модульна контрольна робота</i>	2	2	0			0
<i>Разом за модуль</i>	66	16	14			36
Разом	120	30	24			66

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: заочна					
	Усього	У тому числі				
		лекції	практик.	лаборант.	індив.роб.	самост.роб.
Тема 1. Види і форми наукової роботи студентів університету.	10	1	0			9
Тема 2. Наука як продуктивна сила розвитку суспільства	14	1	1			12
Тема 3. Історичні аспекти розвитку науки	10	1	0			9
Тема 4. Наукові дослідження в сфері соціальної роботи	10	1	0			9
Тема 5. Управління науковою діяльністю в Україні	8	1	0			7
Тема 6. Організація та проведення наукового дослідження	12	1	1			10
Тема 7. Методологічні засади науково-дослідницької діяльності	14	1	1			12
Тема 8. Інформаційне забезпечення наукової роботи	10	1	1			8
Тема 9. Інформаційно-комунікаційні технології та їх застосування у наукових дослідженнях	10	1	1			8
Тема 10. Обробка та оформлення результатів дослідження	18	1	1			14
<i>Модульна контрольна робота</i>	4	0	0			4
Разом	120	10	6			102

6.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Види і форми наукової роботи студентів	2	0
2.	Наука як продуктивна сила розвитку суспільства	2	1
3.	Історичні аспекти розвитку науки	2	0
4.	Наукові дослідження в сфері соціальної роботи	2	0
5.	Управління науковою діяльністю в Україні	2	0
6.	Організація та проведення наукового дослідження	2	1
7.	Методологічні засади науково-дослідницької діяльності	2	1
8.	Інформаційне забезпечення наукової роботи	2	1
9.	Інформаційно-комунікаційні технології та їх застосування у наукових дослідженнях	2	1

10.	Обробка та оформлення результатів дослідження	6	1
Разом		24	6

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Види і форми наукової роботи студентів	6	9
2.	Наука як продуктивна сила розвитку суспільства	10	12
3.	Історичні аспекти розвитку науки	6	9
4.	Наукові дослідження в сфері соціальної роботи	6	9
5.	Управління науковою діяльністю в Україні	2	7
6.	Організація та проведення наукового дослідження	6	10
7.	Методологічні засади науково-дослідницької діяльності	10	12
8.	Інформаційне забезпечення наукової роботи	6	8
9.	Інформаційно-комунікаційні технології та їх застосування у наукових дослідженнях	6	8
10.	Обробка та оформлення результатів дослідження	8	14
	Модульна контрольна робота	0	4
Разом		66	102

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби – комп'ютер, мультимедійний проектор.

Програмне забезпечення – офісні додатки, Інтернет, пошукові системи, електронні бібліотеки.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Білуха М.Т. Методологія наукових досліджень: Підручник. К.: АБУ, 2002. 480 с.
2. Основи наукових досліджень у соціальній роботі: навч. посіб. / ред. М.Букач, Т.Попова, Н.Клименюк. Миколаїв: ЧДУ ім.П.Могили, 2009. 284 с.
3. Ковальчук В. В., Моїсєєв Л. М. Основи наукових досліджень: Навч. посібн. Вид. 2-е, доп. і перероб. К.: Видавничий дім «Професіонал», 2004. 208 с.
4. Коломієць В. О. Як виконувати курсову роботу: Метод. посібник для студентів вищих педагог. навч. закладів. К.: Вища школа, 2003. 69 с.
5. Крушельницька О. В. Методологія і організація наукових досліджень: Навч. посібн. К.: Кондор, 2003. 192 с.
6. Кушнарєнко Н. М., Удалова В. К. Наукова обробка документів: Підручн. К.: Вікар, 2003. 328 с.
7. Повідайчик О., Жилєнко Р. Методи досліджень у соціальній роботі. Ужгород: ПП «АУТДОР-ШАРК», 2018. 162 с.

8. П'ятницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі. К.: Центр навч. літ-ри, 2003. 116 с.
9. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень. К.: Слово, 2003. 240 с.

Додаткова література

1. Попович Г.М., Бартош О.П., Повідайчик О.С. Методичні рекомендації до написання наукових робіт студентів. Ужгород: УжНУ, 2019. 36 с.
2. Методологія і методика соціально-педагогічних досліджень. Ніжин: НДПУ ім. Гоголя, 2002. 287 с.
3. Пілюшенко В.Л., Шкрабан І.В., Славенко І.В., Наукове дослідження: організація, методологія, організаційне забезпечення. К.: Лібра, 2004. 342 с.
4. Технологія наукових досліджень. Харків: Інжек, 2005. 58 с
5. Циба В.Т. Математичні основи соціологічних досліджень: кваліметричний підхід. К.: МАУП, 2002. 248 с.
6. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. 4-те вид. К.: Знання, 2004. 307 с.